

ÉLETRAJZOM

P E T R I K P Á L

Festőcsaládból származom. Apám templomfestészetet tanult Blaskovich Bátori Mihály jó hírű iparművésznél. Apám szépen kifestette lakásunkat. Még a plafont is kipingálta. A gangot is az ő tájképei díszítették.

1916. május 20-án születtem Szabadkán. A gimnázium után címfestészetet tanultam. 1934-ben szabadultam. 1939-ig dolgoztam, ha nem volt munkám, tájképeket másoltam. 1939-ben a katonaidőmet töltöttem, 1941-ben újra elvittek és német fogságba estem. 1942-ben kerültem haza Szabadkára, majd plakátfestészettel foglalkoztam. A felszabadulás után mint munkaszolgálatos 1944-től 1947-ig az AGIT-PROP-ban dolgoztam. Itt ismerkedtem meg Hangya Andrással és Gottesmann Tiborral. Részt vettem a rajztanfolyamon, amelyet Hangya András vezetett. 1947-ben beiratkoztam a belgrádi Képzőművészeti Akadémiára. Ekkor már harmincéves voltam. Kiváló tanáraink voltak. 1951-ben diplomáltam. A háború nagyon szétzúzta az életemet. Az iskola befejezése után visszajöttem Szabadkára, és a Népszínháznál helyezkedtem el mint díszletfestő és -tervező.

Meghívtak a zentai művésztelepre, később a topolyaira és a becseire is. Tagja lettem az ULUV-nak, és részt vettem a kiállításokon.

Festészetem az akadémia után 1951-től 1957-ig az impresszionista, expresszionista és más irányzatokban folytattam, majd a formabontásig szerettem volna eljutni. 1958-ban a *Papírfigurák* című ciklusba kezdtem, nem éppen a szokványos kifejezési módon. A háború nyomai és a csehszlovák események kavarták föl bennem a mondanivalót: mi mindent lehet az emberrel csinálni és csináltatni. Önálló kiállítást is készítettem belőle.

A színpadra a díszletek dekoratívabb módon készültek, hogy a színészi játék jobban kidomborodjon. A '60-as évek elején véletlen egy másik ciklusba

kezdtem. A becsei művésztelepen történt: egy esős éjszaka után teljes felszereléssel (vászon, kazetta) a Tisza-part felé indultam. Még borongós volt az idő, de nem esett. Minden olyan tiszta, a homok meg gyönyörű sima volt, és kínálta magát, hogy az ember firkáljon rá valamit. Így is történt. Fél óra után magamhoz tértem és láttam, mit műveltem. Tetszett a dolog és az, hogy ezt képen is meg lehetne csinálni. Másnap hazautaztam, és otthon elkészült az első homokkép, amely a *Zsellér* címet kapta. Ezekből is egy sorozat készült, a *Ballada* ciklus. Azért adtam ezt a nevet, mert a kifejezési módja rusztikusan hat, és így megfelel a mondanivalómnak. Itt élt őseim verejtékezését, örömét, bánatát fejezi ki. Ezzel a ciklussal párhuzamosan kialakult egy hasonló ciklus, melynek nem volt tartalma. Azaz volt, de a képzőművészet ügyét szolgálta. Ez az enformel irányzat, amit egész Európában követtek. Ilyen képeket a velencei biennálén láttam 1958-ban a spanyol teremben.

Az '50-es évek második felében kineveztek díszlettervezőnek. Itt az könnyítette meg a helyzetemet, hogy a díszletre úgy tekintettem, mint egy képre, melynek darabjai térben vannak elhelyezve. A műsorra William Shakespéare *Szentivánéji álom*, valamint Arthur Miller *Salemi boszorkányok* című műve volt kitűzve. A '60-as években a modernebb színháztudomány felé törekedtek, amit magam is követtem a díszletben, pl. Max Frisch *Biedermann és a gyújtogatók*, valamint Bertolt Brecht *Koldusopera* című drámája.

Továbbra is jártam a művésztelepekre, ami számomra mindig a felfrissülést és a természethez való kötődést jelentette. Egyszer megkérdezték tőlem, milyen művész vagyok, ösztönösen vagy tudatosan készülnek-e a képeim? Azt feleltem, mind a kétféleképpen, mert én nem szoktam megfigyelni. Témáim leginkább a valósághoz kötődnek. Ehhez kapcsolódik a topolyai művésztelepen történt esemény vásznon való megörökítése: tél volt, álarcosbálat rendeztek, melyre a művészek is hivatalosak voltak. Aznap délután a terem díszítése közben kiégett a biztosíték a karón. Üzentek a karbantartónak, hogy jöjjön, és javítsa meg. Ő nonszokás módon megérkezett, megjavította, de pár percre rá agyonütötte az áram. Alig tudták leszedni a karóról. Orvos is került, de hiába. Bevitték a rendezvény épületével szembeni házba. Rá egy órára abszurd helyzet alakult ki: az utca egyik feléről a sírás, jajgatás hallatszott, a másik feléről a zene és a mulatozás. Ez az eset két dolog megfogalmazására adott lehetőséget. Az egyik: ez a mi agyonhajszolt, gépesített világunk. A másik: abszurd szituációra ad lehetőséget.

A villanyszerelő drámáját megfestettem, az abszurditást a színpadon alkalmaztam.

Utolsó kísérletem a *Szétört illúziók* című ciklus. Ennek a tartalma: az ember vágyai vagy álmai valamilyen oknál fogva nem valósulhatnak meg. Ez mély nyomot hagy az ember lelkén.

A színpadra mindinkább színvonalasabb darabok kerülnek. Katona József *Bánk bán*, Deák Ferenc *Áfonyák*, Bertolt Brecht *Kurácsi mama*, Háy Gyula *Mohács*, Friedrich Dürrenmatt *A Nagy Romulus*, Tóth Ede *Job* stb.